

ДОГОВОР**МЕЃУ****МАКЕДОНСКАТА ВЛАДА****И****РОМАНСКАТА ВЛАДА****ЗА****ПОТТИКНУВАЊЕ И ЗАЕМНА ЗАШТИТА НА ИНВЕСТИЦИИ**

Македонската Влада и Романската Влада во натамошниот текст: "Договорни страни",

Со желба за интензивирање на стопанската соработка во заеднички интерес на двете Држави,

Со цел за создавање и одржување поволни услови за инвестиции на инвеститори од Државата на едната Договорна страна на државната територија на другата Договорна страна,

Имајќи ја предвид потребата за поттикнување и заштита на странските инвестиции со цел постигнување на стопански развој на двете Држави,

Се договорија за следново:

Член 1**Дефиниции**

За целите на овој договор:

1) Изразот "инвестиција" се однесува на било кој имот што го инвестирал инвеститорот на државата на едната Договорна страна на државната територија на другата Договорна страна, под услов инвестирањето да е извршено според законите и прописите на државата на другата Договорна страна, вклучувајќи посебно, но не и исклучиво:

а) подвижен и недвижен имот, како и други права *in rem*, како што се службености, хипотеки, гаранции, залози;

б) акции, удели или било кој друг облик на учество во компаниите;

б) побарувања кои гласат на пати или услуги, а кои имаат економска вредност;

г) авторски права, заштитни знаци, патенти или други права на интелектуална сопственост, know how и good will;

д) концесии според јавното право, вклучувајќи концесии за истражување, за екстракција или за искористување на природни ресурси, како и други права доделени со закон, со договор или со одлука на властите во согласност со закон.

Било која промена на формата на инвестираните или реинвестираните средства не влијае на нивниот карактер како инвестиција.

2. Изразот "инвеститор" означува било кое физичко или правно лице од државата на едната Договорна страна кое инвестира на државната територија на другата Договорна страна.

а) Изразот "физичко лице" означува, во однос на двете Договорни страни, било кое физичко лице кое е романски граѓанин и респективно македонски државјанин, согласно со респективното државно законодавство на таа Договорна страна.

б) Изразот "правно лице" означува, во однос на двете Договорни страни, правно лице вклучувајќи претпријатија, компании, корпорации, деловни здруженија и/или други организации кои се основани или организирани согласно со респективното државно законодавството на една од Договорните страни и имаат свое седиште на државната територија на таа Договорна страна.

3. Изразот "приходи" означува износи кои се остваруваат од инвестициите, а особено, но не исклучиво, вклучува профит, камата, дивиденди, капитални добивки, лиценцни надоместоци и други надоместоци.

4. Изразот "територија" ја означува:

- за Македонската Влада, територијата на нејзината држава, вклучувајќи го копнениот, водениот и воздушниот простор, над кој таа остварува, во согласност со меѓународното право, суверени права и јурисдикција.

- за Романската Влада, територијата на нејзината држава, вклучувајќи го нејзиното територијално море и воздушен простор над нејзината територија и нејзиното територијално море на кое остварува суверенитет, како и надворешниот морски простор, епи-континенталниот појас и ексклузивните економски зони, на кои таа остварува, во согласност со нејзиното законодавство и меѓународното право, јурисдикција и респективно суверени права.

Член 2

Поттикнување и одобрување на инвестиции

1. Секоја Договорна страна на својата државна територија ќе ги поттикнува инвестициите на инвеститорите на другата Договорна Страна и ќе ги одобрува сите инвестиции согласно со своите национални закони и

2. Кога Договорната страна ќе го дозволи инвестирањето на својата државна територија, таа, согласно со своите национални закони и прописи, ќе издаде потребни одобренја, во врска со таквото инвестирање и со спроведување на лицензни договори и договори за техничка, трговска или административна помош. Секоја Договорна страна, по потреба, ќе настојува да издаде потребни одобренја во врска со работата на консултантите или други квалификувани лица со странско државјанство.

Член 3

Заштита и третман на инвестициите

1. Секоја Договорна страна ќе ги заштитува, на својата државна територија, инвестициите на инвеститорите од другата Договорна страна извршени во согласност со нејзините национални закони и прописи и нема со неоправдани и дискриминаторски мерки го попречи управувањето, одржувањето, употребата, користењето, проширувањето, продажбата и, во краен случај, на ликвидацијата на таквата инвестиција.

2. Секоја Договорна страна, во рамки на својата државна територија, ќе обезбеди правичен и непристрасен третман на инвестициите на инвеститорите од другата Договорна страна. Овој третман не смее да биде понеповолен од третманот кој секоја Договорна страна го дава на своите сопствени инвеститори или на инвеститори од трета држава, доколку последниов е поповолен.

3. Третманот од став 1 и 2 на овој член нема да се применува на привилегии кои ги дава некоја од Договорните страни на инвеститорите на трети држави врз основа на нивното членство во или здружување во слободна трговска зона, царинска унија, заеднички пазар, или врз основа на постојни или идни спогодби кои се однесуваат на одбегнување на двојно оданочување или на други даночни прашања.

Член 4

Експропријација и надоместок

1. Ниедна Договорна страна не може да преземе мерки на експропријација, национализација или други мерки од исто значење (во понатамошниот текст: "експропријација") спрема инвестициите на инвеститорите на другата Договорна страна, освен во случај тие мерки да се преземени во јавен интерес, на правична основа, по законска постапка и ако е предвиден ефективен и адекватен надоместок.

Надоместокот мора да одговара на пазарната вредност на експроприраното вложување непосредно пред да е извршена експропријацијата или пред таа да стане општо познат факт. Надоместокот за штета вклучува и камата, пресметана на годишна LIBOR основа од денот на експропријацијата до денот на исплатата.

2. Износот на надоместокот ќе се одреди во конвертибилна валута, ќе биде слободно трансферибилен и ќе биде исплатен без неоправдано одлагање на овластено лице, без оглед на неговото живеалиште односно престојувалиште.

Исплатата на надоместокот ќе биде извршена "без неоправдано одлагање", доколку е ефектуирана во временски период кој по редовен тек на работите е потребен да се изврши преносот на средствата.

Наведениот временски период почнува да тече од денот на поднесување на барањето за надоместок и не смее да го надмине рокот од три месеци.

3. На инвеститорите на било која Договорна страна, кои ќе претрпат штета на инвестициите, на државната територијата на другата Договорна Страна, заради војна или друг оружен судир, состојба на државна загроеност, побуна, востание или немири, им е обезбеден третман, во однос на реституција, обештетување, компензација или друг вид на надоместок, кој не е понеповолен од оној кој го имаат сопствените инвеститори односно инвеститорите од трета држава.

Исплатата на наведените надоместоци ќе се изврши без одлагање, во конвертибилна и слободно трансферибилна валута.

Член 5

Пренос

1. Секоја Договорна страна, на чија државна територија е извршено инвестирање на инвеститори од другата Договорна страна, на тие инвеститори ќе им дозволи слободен пренос на средствата во врска со инвестициите, а особено на:

а) влогот и дополнителните суми на пари потребни за одржување и проширување на инвестициите;

б) профити, камати, дивиденди, капитални добивки и други тековни приходи;

в) износите за враќање на кредити, вклучувајќи и камати, според важечки и документиран договор кој е во непосредна врска со одреденото инвестирање;

г) лиценцни надоместоци (ROYALTIES) и провизии;

д) приходите од целосна или делумна продажба или ликвидација на инвестицијата;

е) надоместоците од членот 4 на овој договор;

ж) заработките на државјаните или граѓаните на едната Договорна страна на кои им е дозволена работа во рамки на инвестициите на државната територија на другата Договорна страна.

2. Преносите ќе бидат извршени без одлагање, во слободно конвертибилна валута според важечкиот курс на денот на преносот, во согласност со постапката која ја пропишала Договорната страна на чија државна територија инвестирањето е извршено, под услов да се намирени сите финансиски обврски спрема таа Договорна страна.

3. Договорните страни се согласни дека условите за извршување на преносот од ставот 1 и 2 на овој член не смеат да бидат понеповолни од условите за пренос кои се обезбедени на трансферите на инвестициите на инвеститорите од било која трета држава.

Член 6

Суброгација

1. Ако едната Договорна страна или нејзина овластена агенција изврши плаќање, по основ на склучен договор за гаранција или за осигурување, на било кој од нејзините инвеститори за инвестиции извршени на државната територија на другата Договорна страна, последнава ќе го признае таквиот пренос на права и побарувања од инвеститорот во корист на претходната Договорна страна или нејзината овластена агенција.

Договорната страна, или нејзината овластена агенција, на која, по пат на суброгација, се пренесени правата на инвеститор, има право на истите права како инвеститорот и за да ги оствари, мора да ги преземе и извршува сите обврски кои за него од таа осигурена инвестиција произлегуваат.

Другата Договорна страна ќе има право да ги пребие даноците и другите доспеани јавни давачки кои се обврски на инвеститорот.

2. Во случај на суброгација од став 1 на овој член, инвеститорот не е овластен за подигање тужба, ако за тоа не го овласти Договорната Страна или нејзината овластена агенција.

Член 7

Решавање на спорови помеѓу една Договорна страна и инвеститори на другата Договорна страна

1. Со цел решавање на инвестициони спорови, помеѓу Договорна страна и инвеститор од другата Договорна страна, ќе се одржат консултации помеѓу засегнатите страни, при што ќе се настојува, колку што е можно, случајот да се реши на пријателски начин.

2. Во случај кога спорот не може да се реши спогодбено, во рок од шест месеци од денот на писменото известување на другата Договорна страна за предметот на спорот, засегнатиот инвеститор, под свој избор, може да предложи спорот да се поднесе до:

- компетентен суд на Договорната страна на чија државна територија инвестицијата е извршена; или

- "ad hoc" арбитражен трибунал основан согласно со Арбитражните правила на Комисијата за меѓународно трговско право на ООН (UNCITRAL); или

- Меѓународен центар за решавање на инвестициони спорови (ICSID), согласно со Конвенцијата за решавање на инвестициони спорови меѓу држави и државјани на други држави, отворена за потпишување на 18.03.1965 година во Washington D.C., во случај двете Договорни страни да ја

3. Во случај на поведување спор пред компетентен суд на Договорната страна на чија државна територија е инвестирано или пред меѓународна арбитража, изборот за една од двете постапки е дефинитивен.

4. Арбитражната одлука ќе се донесе врз основа на:

- одредбите на овој договор;

- националното право на Договорната страна на чија државна територија инвестицијата е извршена, вклучувајќи ги и правилата за судир на закони;

- правилата и општо прифатените начела на меѓународното право.

5. Арбитражната одлука е конечна и задолжителна за двете страни во спорот. Секоја Договорна страна е должна да ја спроведе арбитражната одлука според прописите на националното право.

Член 8

Решавање на спорови меѓу Договорните страни

1. Споровите меѓу Договорните страни кои се однесуваат на толкувањето и примената на одредбите на овој договор, ќе се решаваат со консултации и преговори по дипломатски пат.

2. Доколку Договорните страни, меѓу себе, не можат да постигнат спогодба во рок од шест месеци од започнувањето на спорот, врз основа на барање на било која Договорна страна, истиот ќе се поднесе до арбитражен трибунал, кој ќе биде конституиран на следниов начин:

Секоја Договорна страна ќе именува по еден арбитер, а така именуваните арбитри ќе именуваат претседател кој мора да биде државјанин на трета држава, која одржува дипломатски односи со двете Договорни страни.

3. Ако едната Договорна страна не именува арбитер, ниту одговара на повикот на другата Договорна страна тоа да го стори во рок од два месеци, арбитер ќе именува претседателот на Меѓународниот суд на правдата, на барање на Договорната страна која поставила арбитер.

4. Ако двата арбитри не може да се согласат за избор на претседател во рок од два месеци од нивното именување, на барање на било која Договорна страна, истиот ќе го именува претседателот на Меѓународниот суд на правдата.

5. Ако во случаите од ставот 3 и 4 на овој член, претседателот на Меѓународниот суд на правдата е спречен во вршењето на својата функција или ако е државјанин на една од Договорните страни, именувањето ќе го изврши потпретседателот, а во случај на негова спреченост или во случај да е државјанин на некоја од Договорните страни, претседателот ќе го именува највисокиот по ранг судија на Судот, кој не е државјанин на некоја од Договорните страни.

6. Трибуналот ќе ја одреди сопствената постапка, зависно од другите одредби кои ги предвиделе Договорните страни. Трибуналот ќе донесува одлуки со мнозинство на гласови.

7. Одлуките на трибуналот се конечни и задолжителни за секоја Договорна страна.

8. Секоја Договорна страна ги поднесува трошоците за нејзиниот член на трибуналот и за нејзиното претставување во арбитражната постапка; трошоците за претседателот и останатите трошоци ќе ги поднесат во еднакви делови Договорните страни. Сепак, трибуналот може да одлучи поголем дел од трошоците да ги поднесе едната Договорна страна и оваа одлука ќе биде обврзувачка за двете Договорни страни.

Член 9

Поповолно право

Ако, покрај овој договор, домашното право на било која Договорна страна или постојните или идните обврски меѓу Договорните страни според меѓународното право содржат општи или посебни одредби кои на инвестициите на инвеститорите на другата Договорна страна им обезбедуваат поповолен третман од оној предвиден со овој договор, таквите одредби ќе се применуваат, во онаа мера во која се поповолни од одредбите на овој договор.

Член 10

Консултации и размена на информации

На барање од едната Договорна страна, другата Договорна страна веднаш ќе се согласи на консултации во врска со толкувањето и примената на овој договор.

На барање од едната Договорна страна, другата Договорна страна е должна да ги пружи потребните информации за националните закони, прописи, одлуки, административна пракса, постапка или политика чија примена влијае на инвестициите на кои се однесува овој договор.

Член 11

Примена

Овој договор ќе се применува на инвестициите на државната територија на Договорната страна, извршени во согласност со нејзините националните закони и прописи, од инвеститори од другата Договорна страна, пред или по стапувањето во сила на овој договор. Меѓутоа, Договорот нема да важи во однос на споровите настанати пред неговото стапување во сила.

Член 12

Влегување во сила

Овој договор влегува во сила со денот на примањето на последното известување на едната Договорна страна од другата Договорна страна за исполнување на сите внатрешни правни предуслови за влегување во сила на овој договор.

Член 13

Траење и престанок на Договорот

1. Овој договор останува во сила за период од десет (10) години од денот на неговото влегување во сила и ќе продолжи да важи за сличен период или периоди, освен ако една година пред истекување на почетниот или некој од последователните период, било која од Договорните страни ја извести другата Договорна страна за нејзината намера за откажување на Договорот.

Известувањето за откажување на Договорот влегува во сила по истекот на една година од денот кога другата Договорна страна го примила.

2. За инвестициите извршени пред престанувањето на важноста на овој договор, неговите одредбите ќе се применуваат и понатаму, за период од десет години од денот на престанувањето на неговата важност.

КАКО ПОТВРДА НА ШТО, долупотпишаните, овластени од нивните респективни Влади, го потпишаа овој договор.

Составен во БУКУРЕШТ на 12.06.2000г., во два оригинали, на македонски, романски и англиски јазик, при што секој од текстовите е подеднакво автентичен.

Во случај на несогласување при толкувањето, меродавен е англискиот текст на Договорот.

ЗА МАКЕДОНСКАТА
ВЛАДА

Министер за сообраќај и врски
Боби Спирковски

ЗА РОМАНСКАТА
ВЛАДА

Државен секретар во
Министерството за финансии
Себастијан Владеску